

David a Goliáš / 1. Sam. 17 /

Olomouc 18. 9. 2022

Bratři a sestry,

člověk nesmí klesat na mysli... Na první poslech zní tato slova obecně a neadresně. Jako něco, co je přece svatá pravda a co nikdo nezpochybní. Líbí se mi víc kralický překlad: Necht' se neleká srdce člověka. To se dokonce rýmuje. Takováto slova povzbuzení ale mívají svoji váhu až v situaci skutečné krize...

Jejich autorem je mládenec David a pasáček ovcí. Budoucí král Izraele. Zcela náhodou se ocitne v kritické a napjaté chvíli, kdy jsou seřazeny proti sobě vojsko Pelištejské a Izraelské. David nese bratrům zásobu potravy, třem nejstarším, o nichž jsme slyšeli posledně. Takto funguje starověká primitivní válečná logistika. Každý rod individuálně zásobuje svoje lidi. Dnes už jsme se v téhle oblasti válčení posunuli, i když evidentně ne všichni...

Napětí na bojišti by se dalo krájet. Pelištejci, ten přímořský národ, vytahují svůj trumf k odstrašení nepřítele. Obra Golijáše. Ta postava má až skoro mýtické rysy. Měří prý 3, 49, jeho brnění má 40 kilogramů. Jakoby se tento tvor vynořil odkudsi z mořských hlubin, kde řádí temné protibožské síly. Ano, tento obr je sumou, ztělesněním veškerého představitelného zla. A zlořečí Izraeli i samotnému Hospodinu. Odstrašení tady funguje perfektně. Nikdo z Izraele, ani sám král Saul, nemá odvahu se mu postavit. Vlastně v mnoha věcech jsou na tom Pelištejci líp než Boží lid. Mají mezi bojovníky nejen tuto lidskou kreaturu, ale mají nejspíše i lepší zbraně. Podle badatelů v této době Izrael ještě nedovedl na rozdíl od svých sousedů zpracovávat železo.

Ale to nejhorší a nejpotupnější je Goliášova chvástavost a zlořečení. Dnes jsem potupil Izraelské řady. Jakoby už bylo vše rozhodnuto a výsledek jasný. Tak co, najde se někdo, kdo má snad odvahu se mnou bojovat? A Saul, místo aby právě on jako král prokázal rozhodnou statečnost, když už nikdo, slibuje hory doly tomu, kdo Goliáše zabije, včetně princezny, královské dcery.... Bez úspěchu, Izrael je sevřen strachem a strach paralyzuje.

David to vše vidí a slyší, ale nesnese. Když si tohleto necháte líbit, když dopustíte, aby tento Pelištejec tupil nás i Hospodina, pak půjdu proti němu já. Člověk přece nesmí klesat na mysli. Jsou tady na tom bitevním poli vůbec ještě pořádní chlapi, kteří by se navíc v důvěře opírali o Hospodina? A David, bez brnění a s mizernou zbraní, se kterou odháněl dravé šelmy, vyšel, aby se

postavil Goliášovi. „Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem. Já jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů...

Člověk nesmí klesat na mysli... Co z toho vytěžit pro nás dnes? Co dělat, aby tato slova měla váhu? Aby to nebylo jen plácnutí do vody? Je logické, že nemůžeme nevidět, co se děje na Ukrajině. A ne že už je to ohrané téma, právě naopak.

Aktuálnost Davidových slov si uvědomíme ve chvílích, kdy jsme my sami sevřeni strachem z lidí nebo okolností, které pokládáme za nezměnitelné, neprůstřelné, beznadějně. Sevřeni strachem z věcí, proti kterým jsme přece malí a slabí. Možná ale taky známe to heslo, že největší riziko smrti s trochou nadsázky hrozí z předěšení. Kdyby se David v důvěře v sílu a moc Hospodinovu nepostavil zlu, mohlo to znamenat zkázu Izraele. Mohl nakonec i on Božímu lidu poradit, aby radši předem kapituloval. Že to bude bezpečnější. Vždyť silnějšímu je lépe ustoupit, nějak se s ním domluvit - ve jménu zachování míru. Tohleto přece známe. Nebyla to snad naše národní „bitevní taktika“ v moderních časech už několikrát? A nehlásají i dnes někteří, že jsou proti válce, ale klidně by ve jménu míru nechali Ukrajinu na holičkách ať je zničena?

Tenkrát v roce 1938 mír stejně nepřišel, jen o to delší a hroznější válka. V době Mnichova napsal teolog Karel Barth našemu profesoru J.L. Hromádkovi dopis, v němž mu radil nevzdávat se a Hitlerovi se postavit. „My jsme selhali. Ukažte vy, že v národě starých husitů jsou dnes ještě muži ...“ Chtěli jsme se bránit, ale nakonec nemohli. Ani tehdy, ani později.

Jistě platí, že situace to byly extrémně složité a rozhodování nesnadné. Kdybychom žili na Islandu, možná jsme měli klid. Ale to, že jsme se vzdali, mělo za následek to, že naše duše zchromly a taky zhrubly. Strach z „nedozírných následků“ – to je naše česká mantra. Anebo jak v jedné písni zpíval Karel Kryl: „Naším programem je rezignace a facky jsou argumenty.“ Kdyby se Ukrajinci nechali vést strachem z nedozírných následků, už by dnes možná nebyli. Ale oni namísto toho prokázali, že appeasement, tedy kapitulace před zlem ve jménu míru, je falešná cesta. Ano, mnohé to štve, zvláště když vidí, jak okupanti v panice prchají. Ukrajinci za to platí mnoha oběťmi.

Kdyby se tehdy v 10. století před Kristem nenašel nikdo takový jako mladičkový a nezkušený pastýř David, který ještě nic neprožil a životu proto nemůže rozumět, Izrael už by možná nebyl.

Jsou v životě národů ale i jednotlivců chvíle, kdy je zcela nutný rozhodný čin. I když to může vypadat jako hazard, nerozum a mladistvá neuváženost. Postavit se proti strukturám, o kterých panuje obecné přesvědčení, že s nimi nic nepohne. Postavit se lidem, kteří mají zdánlivě absolutní vliv a moc, která jako Goliáš sahá snad až kamsi do nebe. Jsou věci, i říše, které pokládáme za neprůstřelné a absolutní, ale najednou se nečekaně sesypou jako domeček z karet. Navzdory prognostikům, kteří předpovídali, že tu budou velmi dlouho a možná navěky. Tak skončil kdysi fašismus, komunismus i Sovětský svaz.

Máme jedinečnou možnost držet se a důvěřovat Bohu, u kterého nic není věčného, jen on sám. Tak tedy až nám někdo bude tvrdit, že proti něčemu nic nezmůžeme a nikdy to nezměníme, protože jsme příliš malí a nepatrní, nevěřme.

Bůh byl na straně Izraele proti Pelištejcům. Bůh byl na straně Davidově proti Golijášovi. Jen to král Saul a s ním jeho vojáci nechtěli vzít na vědomí a spolehnout se na to. Bůh je na straně dobra proti zlu. Na straně lásky proti nenávisti. A čeká, že se na stranu dobra a lásky postavíme s důvěrou v jeho moc.

Tam, kde i dnes probíhá zápas o důstojný život, svobodu, lidská práva proti agresí, lži a nenávisti, vede nás Bůh k tomu, abychom zaujímali jasné pozice. A je na straně těch, kteří do toho zápasu jdou. A nemusí to být vždy jen křesťané. Ne, nebude se vždy dařit, nebude to a nemůže to být bez bolesti. Nakonec i David věděl, že riskuje, měl zbraň a použil ji, i když by mohla být k smíchu, ale pak taky meč, kterým obra Golijáše zneškodnil. Důvěřoval Bohu, ale nečekal, že Hospodin vše vykoná za něho. Vzal svůj prak a roztočil ho. Já jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů. Ano, namísto hrůzy z toho, co nás ohrožuje, nebo ohrožovat jen může a my se toho bojíme a někdy i dopředu, stavějme se proti tomu zpříma a směle – ve jménu Hospodina zástupů. Možná uvidíme, že se goliášové viditelní nebo třeba jen hypotetičtí – najednou hrouť a drolí. A možná budeme sami překvapeni...

To, že se Pelištejci dají tak rychle na útěk, nejspíš taky nikdo nečekal, asi ani David sám.

O celé tisíciletí později napsal Pavel dopis do Efezu, kde připodobnil zápas za evangelium k bojovníkovi ve zbroji. „Vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát“. Jednotlivé části té zbroje jsou pravda, spravedlnost, štítem je víra, přilbou je spása.

Někteří křesťané chápou tuhle metaforu tak, že jediným přípustným bojem je boj duchovní. Ano, často mají ty naše osobní zápasy vnitřní, duchovní povahu. Nepřítel není vždy jen voják s mečem nebo samopalem. Ale současně platí, že zlo a temnota na sebe bere podobu rozmanitou. A někdy, i když třeba výjimečně, je nutno se zlému postavit skutečnou fyzickou silou včetně výstroje a zbraní. Pasáček David před bojem s Goliášem to těžké válečné oděnění odhodil. Ale právě proto, že měl místo brnění v srdci Boží pravdu a jeho spravedlnost, a taky víru a meč Ducha, nebál se postavit někomu, s jehož fyzickou silou a zdatností by se nikdy měřit nemohl.

No a konečně připomeňme cestu, kterou prošel náš Pán Ježíš Kristus. Ani on příkoří a utrpení od lidí jen trpně nesnášel, ale ohradil se, když ho bili po tváři. Nesmířil se s pochybným kšeftem v chrámě, ale rozčílil se a celý byznys rozmetal. Takhle taky dovedl jednat Beránek Boží, když k tomu byl dobrý důvod. A úplně celý jeho čas zde na zemi byl zápasem proti zlu a ďáblu, až po kříž a slavné vzkříšení. A nakonec už při jeho narození přece zpíváme, že „Goliáš oloupen“. Takové je poselství tohoto příběhu, tak aktuálního ve všech časech až podnes. A ten, kdo se drží Boha a důvěřuje mu, ten neprohraje svůj život. Amen.

Modlitba. Pane Bože, bolí nás, když vidíme, jak létají rakety a ničí životy a majetky lidí. Bolí nás, že jsou nasazovány houfnice, děla i termobarické bomby proti bližním. Je hrozné, co dokáže člověk. Toužíme po brzkém ukončení strašné války. Prosíme, pomoz nastolit pokoj. Ale nejdříve ať jsou napadení, zdeptaní, zranění a zmučení ale i ti válečnou mašinerií zneužití - vysvobození a zavládne spravedlnost. Protože mír bez spravedlnosti není pokojem. A pak ať zbraně utichnou a člověk zase začne hledat cestu k člověku. I když třeba těžce a dlouho. Amen.